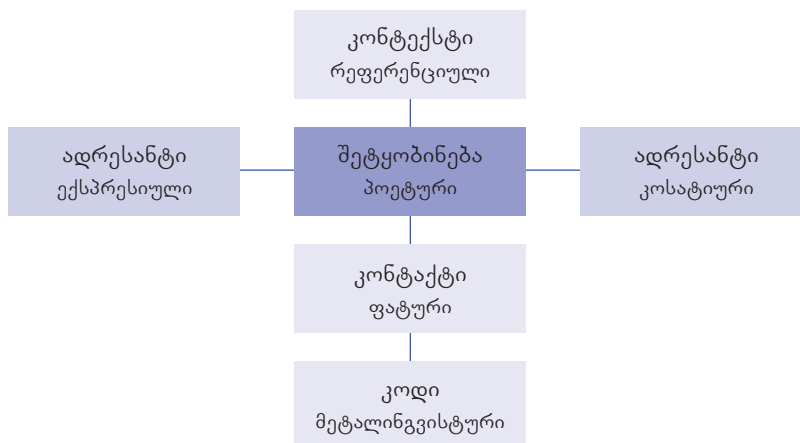

რუსუდან ასათიანი*

ენის კრიზისი თანამედროვე მსოფლიოში

ენის საკომუნიკაციო ფუნქცია გულისხმობს არა მხოლოდ ინფორმაციის შემცველი შეტყობინების გადაცემას, არამედ ამ შეტყობინების დეკოდირება-გაგებას. რომან იაკობსონის მიხედვით, კომუნიკაციის განსახორციელებლად, აქტორების (*resp.* ადრესანტი და ადრესატი) და თავად გადასაცემი ინფორმაციის გარდა, აუცილებელია საერთო კულტურული ფონის (*resp.* კონტექსტის, დისკურსის) არსებობა.¹

ფიგურა 1. ენის ფუნქციების ამსახველი იაკობსონისეული სქემა

ნებისმიერი საკომუნიკაციო სისტემის ერთეული – ნიშანი – მხოლოდ სოციალურ ფუნქციონირებს და ამ სისტემით მოსარგებლე ინდივიდთა საერთო დისკურსს ქმნის.

თავად ნიშანი, ფ. დე სოსიურის მიხედვით, რთული ფსიქო-ფიზიოლოგიური დინამიკური პროცესის შედეგია: შეგრძნებებიდან მიღებული აღქმა-წარმოდგენების აბსტრაქტირებითა და კატეგორიზაციით ყალიბდება აბსტრაქტული, ზოგადი ცნება – კონცეპტი.² სწორედ ამგვარი კონცეპტების (*resp.* ალსანიშნი) მონიშვნა-

* ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, <https://orcid.org/0009-0002-1469-9003>

¹ Jacobson, 1960, 353.

² Saussure, 2011, 66.

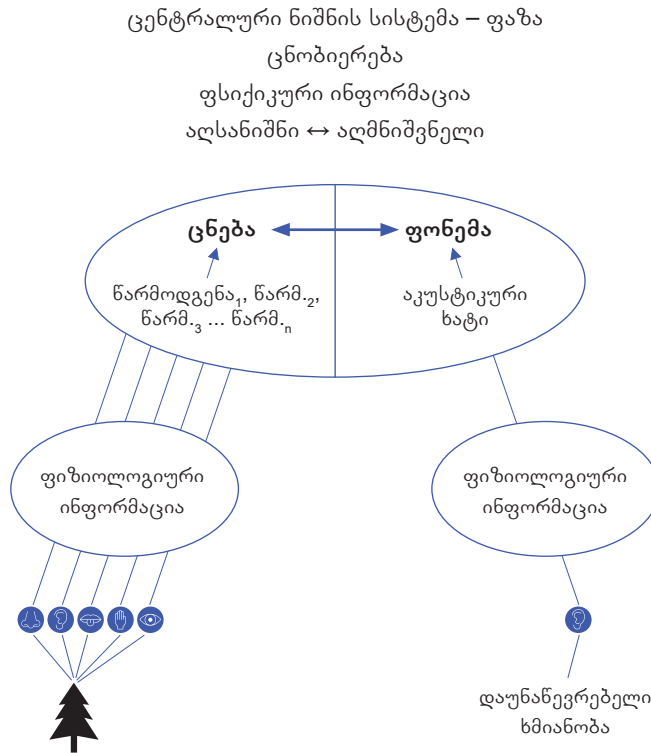
კოდირება (**resp.** მარკირება) ხდება გარკვეული, ასევე სპეციფიკური ნიშნებისგან განზოგადებული, აბსტრაქტული სამეტყველო ბგერით (ფონემით), რაც ქმნის ენობრივი ნიშნის მატერიალურ ფორმას (**resp.** აღმნიშვნელს). ამგვარად, ნიშანი მოიაზრება როგორც ფორმისა (**resp.** აღმნიშვნელის) და შინაარსის (**resp.** აღსანიშნის) სიმბიოზური მთლიანობა.

უფრო დანვრილებით, ფსიქო-ფიზიოლოგიური დინამიკური პროცესი შემდეგ საფეხურებს მოიცავს:

1. სინამდვილის ობიექტით/მოვლენით გამოწვეული გრძნობის ორგანოების გაღიზიანების შედეგად წარმოიქმნება ფიზიოლოგიური ინფორმაცია შეგრძნებების სახით;
2. ეს ფიზიოლოგიური ინფორმაცია გადაეცემა ცენტრალურ ნერვულ სისტემას (**resp.** ტვინს), სადაც ამ შეგრძნებების ერთიანი აღქმის საფუძველზე ეს გაღიზიანება გარდაიქმნება ფსიქიკურ ინფორმაციად და ფორმირდება წარმოდგენა;
3. წარმოდგენების შედარება-შეპირისპირების საფუძველზე, მსგავსება-განსხვავებულობების დაფიქსირებით ხორციელდება წარმოდგენებისათვის მთავარი, სხვა საგნებისაგან გამომაცალკეებელი ნიშან-თვისებების აბსტრაქტირება – ნიველირდება ყოველი არარელევანტური კონკრეტული ნიშან-თვისება და რჩება მხოლოდ საერთო და რელევანტური. ასე ფორმირდება კონკრეტული წარმოდგენებისგან აბსტრაქტირებული ცნება, კონცეპტი;
4. ეს კონცეპტები, კვლავ ფსიქიკური პროცესების შედეგად, სტრუქტურირდება კატეგორიების იერარქიული სისტემის სახით;
5. ამგვარად ორგანიზებულ კონცეპტებს მონიშნავს აბსტრაქტირებულ ბგერათა (**resp.** ფონემათა) „შერჩეული-შეთანხმებული“ მიმდევრობა და
6. იქმნება ნიშანი, რომელიც სოციალიზაციის შედეგად ენის ერთიან დისკურსში იწყებს ფუნქციონირებას. (ფიგურა 2.)

თუმცა, აღქმა – განსაკუთრებით ისეთი, რომელიც აბსტრაქტულ ცნებებს შეესაბამება და არ აქვს შესაბამისი დენოტატი – მანიპულირებადია, რადგან გრძნობის ორგანოებით მიღებული შეგრძნებები ძირითადად სუბიექტურია და აღქმა → წარმოდგენა გარკვეულწილად ინდივიდუალურია. მაგ., ნიშანი *სიყვარული* მიემართება კონცეპტს, რომელიც ყოველდღიურ გაგებაზე დაფუძნებით გულისხმობს *ძლიერ და პოზიტიურ ემოციურ და ფსიქიკურ მდგომარეობას, ყველაზე ამაღლებული სათნოებებიდან ან კარგი ჩვევებიდან, ღრმა ინტერპერსონა-*

ფიგურა 2. ნიშნის ფორმირების ფსიქო-ფიზიოლოგიური პროცესის ამსახველი სოსიურისეული სქემა

ლური სიყვარულიდან დაწყებული, უმარტივეს სიამოვნებამდე. 1990-იან წლებში ქართველმა ფილოსოფოსმა და პოლიტიკოსმა მერაბ მამარდაშვილმა თავის საჯარო გამოსვლებში აღნიშნა, რომ საბჭოთა დისკურსში ეტაპობრივად შეიცვალა ტექსტის ინტერპრეტაციის საერთო დისკურსი და, მაგალითად, წინადადებამ *მე მიყვარს ჩემი ლიდერი* საერთო კონვენციური კონცეპტუალური მნიშვნელობის პარალელურად შეიძინა იმდროინდელ რეალურ ფაქტებზე დაფუძნებული ინტერპრეტაცია და აღქმულ იქნა წინადადებად *მე ვარ ჩემი ლიდერის მონა*. ამრიგად, ნიშანმა შეიძინა ორი მნიშვნელობა: 1. *სიყვარული-1*, როგორც მას იზიარებდა სოციალურ ჯგუფთა დიდი ნაწილი; და 2. *სიყვარული-2*, როგორც ის ფუნქციონირებდა მხოლოდ კონკრეტული სოციალური ჯგუფის წარმომადგენლებისთვის, რომელთაც საბჭოთა რეალობაში დისიდენტებს უწოდებდნენ. შესაბამისად, ერთი ნიშანი სიყვარული დაიშალა და ერთსა და იმავე გამოხატულებას (*resp.* ფონემათა მიმდევრობას ს-ი-ყ-ვ-ა-რ-უ-ლ-ი) ორი აღსანიშნი გაუჩნდა, რომელთაგან ერთ-ერთმა შეიძინა ახალი, დისიდენტური შინაარსი: *გიყვარს, ე.ი. ხარ*

მონა და ამ დისიდენტურ დისკურსში სიყვარული გაიგივდა მონობასთან; ანუ, გაჩნდა ნიშანი ორი აღსანიშნით (*resp.* კონცეპტით), რომელიც განსხვავებული შინაარსებით დღესაც ფუნქციონირებს გარკვეულ ორ ქვედისკურსში: საერთო დისკურსი დაშლილია და ერთი ქვედისკურსის შინაარსი უპირისპირდება მეორე ქვედისკურსში შეძენილ შინაარსს. ნიშნის ასეთი დეკონსტრუქცია მანიპულირებადიც შეიძლება გახდეს: თუ სოციუმს მივანოდებთ ახალ, თუნდაც მოდელირებულ ფაქტებს, სოციუმის ის ნაწილი, რომელიც ამ „ფაქტების“ გავლენის ქვეშ სხვადასხვა ფაქტორის გამო მოექცევა, თავისთავად აღმოჩნდება ახალ ქვედისკურსში. (ფიგურა 3.)

**ფიგურა 3. ქვედისკურსში „დეკონსტრუირებული“ ნიშანი:
რენე მაგრიტის ტილო**

კულტურული რევოლუციები გარკვეუნილად ცვლიან ნიშანთა სისტემებს: მოდერნიზმსა და პოსტმოდერნიზმს შორის არსებული სპეციფიკური მსოფლხედვიდან თუ სამყაროსადმი დამოკიდებულებიდან გამომდინარე, შესაძლებელია ამ ორ მიმდინარეობას შორის განსხვავება სემიოტიკური ნიშნის თეორიის ჩრილში გავანალიზოთ და გავიაზროთ.

შეიძლება ითქვას, რომ მოდერნიზმისთვის დამახასიათებელია ნიშნის გამოხატულების პლანთან დაკავშირებული ექსპერიმენტების შედეგად ფორმის

ნგრევა: აბსტრაქციონიზმი, კუბიზმი, ფუტურიზმი, დადაიზმი, ავანგარდიზმი, სიმბოლიზმი და სხვ., თუმცა შინაარსის პლანის მთლიანობა საერთო დისკურსისათვის ძირითადად შენარჩუნებულია და მხოლოდ სუბიექტური ინტერპრეტაციების ჩარჩოებში ექცევა.

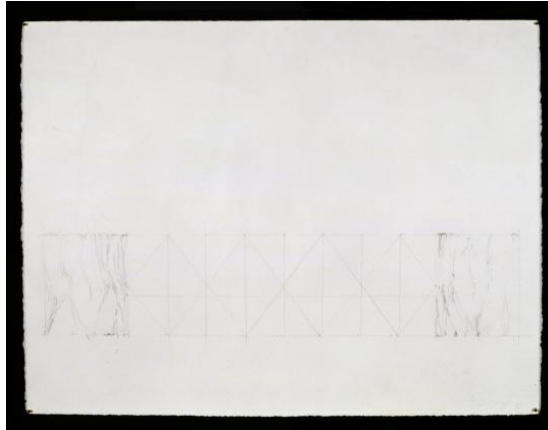
ფიგურა 4. მოდერნიზმის ნიმუში: პიკასოს გერნიკა

ხოლო პოსტმოდერნიზმის ძირითადი მახასიათებელია შინაარსის პლანთან დაკავშირებული ექსპერიმენტული მანიპულაციები და ნიშნის ფორმაც სწორედ ამ მიზანს ემსახურება: ტექსტის ეკლექტიზმი და ინტერტექსტუალობა, ტექსტის დეკონსტრუქცია და დეცენტრალიზაცია (მყარი შინაარსების მოშლა), ქაოსი და ჰიპერრეფლექცია, ავტორსა და ამ ტექსტის შემქმნელს შორის ზღვრის მოშლა, ზედროული და ზესივრცული პროექციები, რეალობის ირონიზაცია და საერთოდაც მისი უარყოფა და სხვ. ამ პროცესის ლოგიკური დასასრულია ერთიანი დისკურსის გაქრობა: დივერგენციის შედეგად ქვედისკურსებად დანაწევრებული შინაარსის პლანის რღვევის ლოგიკური შედეგია საერთო სოციალურ-კულტურული ერთიანი შინაარსის პლანის სრული მოშლა და გაქრობა. (ფიგურა 5.)

პოსტმოდერნული ნიშნის ფორმა არა კონცეპტთან, არამედ დისკურსულად დანაწევრებული აღქმებით მიღებულ წარმოდგენათა სპეციფიკურ კონასთან ამყარებს სიმბიოზურ კავშირს და ამ კონკრეტულ ქვედისკურსში ჩამოყალიბებული ცნებების მარკირებას ახდენს, რაც შეუძლებელს ხდის ენის მთავარი, საკომუნიკაციო ფუნქციის რეალიზებას, რადგანაც ტვინი ერთიანად რეაგირებს შემეცნებით პროცესებზე და ანალიტიკურ განსხვავებას ხელოვნებასა (რომლისთვისაც ორივე ეს მიმდინარეობა ჭეშმარიტად აღმაფრენის და წარმოსახვების ფანტასმაგორიული შესაძლებლობებით ადამიანის ცნობიერების განვითარების წყაროა)

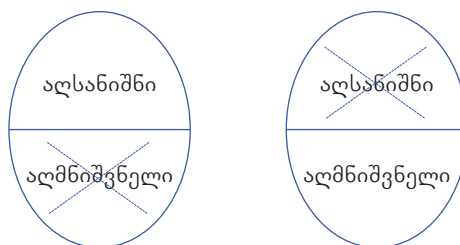
ფიგურა 5. პოსტმოდერნიზმის ნიმუში: ჯოზეფ ჰაველის ტილო

და ცხოვრებას შორის თანდათანობით აუქმებს (რაც უკვე დასაფიქრებელ, სახიფათო ტენდენციებს შეიცავს): თუ კონკრეტული წარმოდგენების აბსტრაჰირება, ანუ კონცეპტუალიზაცია, ერთი ენის მატარებლებს შორის უნიფიცირებული არაა, სპეციფიკურ დისკურსებში მოქმედი სპეციფიკური აღქმა-წარმოდგენებით კომუნიკაცია ერთ ენაზე მოსაუბრე ადამიანებს შორისაც კი შეუძლებელი ხდება და ნიშნის დეკოდირება-იდენტიფიცირება მხოლოდ დანაწევრებულ დისკურსებში, ქვესოციუმებშია შესაძლებელი. ასეთ დისკურსებს შორის კომუნიკაცია „თარგმანს“ უფრო ემსგავსება და, ამდენად, ბუნებრივად უკავშირდება ჩვეულებრივ მოტივაციას: უნდა კი ვინმეს რაიმე ტექსტის „თარგმნა“-გაგება? შინაარსის პლანის ამგვარი მანიპულაციები უკვე სცდება სუბიექტური ინტერპრეტაციების ჩარჩოებს და ნიშნის საერთო დისკურსის ფარგლებში ფაქტობრივად მთლიანად ანგევს შინაარსის პლანს.

მოდერნიზმსა და პოსტმოდერნიზმს შორის სხვაობის შესახებ ზემოთ შემოთავაზებული, სემიოტიკურ ჩარჩოში განზოგადებული მსჯელობა შეიძლება შემდეგი ფიგურის სახით შევაჯამოთ: (ფიგურა 6.)

ფიგურა 6. ნიშანი მოდერნიზმსა და პოსტმოდერნიზმში

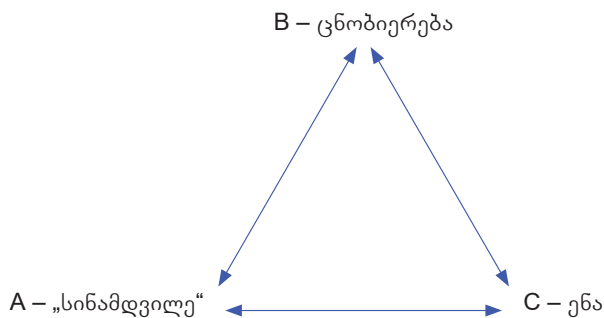
პოსტმოდერნულ სამყაროში ენის ეს მდგომარეობა, ვ. ფონ ჰუმბოლდტის თეორიული მიდგომით, ფაქტობრივად უფრო მძაფრ სურათს იძლევა: იქმნება ვირტუალური პარალელური სამყაროები.³

საზოგადოდ, ინფორმაცია სამი სახით არსებობს:

- (1) პირველი – ობიექტურ რეალობაში საგნისა თუ მოვლენის სახით (A);
- (2) მეორე – ადამიანის ცნობიერებაში კონცეპტების სახით (B);
- (3) მესამე – ენობრივ ფორმაში, კომუნიკაციისას (C).

ეს ფორმები ურთიერთდაკავშირებული, მეტიც, ურთიერთგანპირობებულია და ერთმანეთის გარეშე არც არსებობენ: სინამდვილის ყოველ მოვლენას (A) ცნობიერებაში სპეციფიკური კონცეპტუალური სტრუქტურა (B) შეესაბამება, რომელიც გარკვეული ენობრივი ფორმებით (C) რეალიზდება. „სინამდვილე“ განსაზღვრავს აღქმა-წარმოდგენას და მისი გავლით ენობრივ სისტემასაც, რაც, თავის მხრივ, უკუგავლენას ახდენს მასზე. ცნობიერებით გაშუალებული ყოველი ენა თავისი ნიშნებით სპეციფიკურად ანაწევრებს სინამდვილეს, გარკვეულ ურთიერთმიმართებებს ამყარებს მის ელემენტებს შორის და, შეიძლება ითქვას, კიდევაც ქმნის ჩვენს აღქმაში არსებულ სინამდვილეს (ეს, განსაკუთრებით, მხატვრულ ლიტერატურას ეხება); ანუ, ენასა და სინამდვილეს შორის ურთიერთშექცევადი კავშირია, რომელიც გაშუალებულია ცნობიერებით.

ფიგურა 7. ინფორმაციის სამი ფორმა

ჰუმბოლდტის მიხედვით ენა ქმნის სინამდვილეს, რამდენადაც ის ადამიანური აქტივობის, შემოქმედების შედეგი (resp. Ergon) კი არ არის, არამედ თავად არის შემოქმედი (resp. Energeia).⁴ ე.ი., შეიძლება ითქვას, რომ პოსტმოდერნულ სამყაროში ქვედისკურსებად დეკონსტრუირებული შინაარსის პლანის შედეგად,

³ Humboldt, 1999, 58-59.

⁴ იქვე, 50-80.

ფაქტობრივად, იქმნება ვირტუალური სამყაროები და ამგვარად დივერგირებულ, ვირტუალურ სივრცეში მყოფ ადამიანებს შორის კომუნიკაცია გართულებულია.

ენას ეს თვისებები ყოველთვის ახასიათებდა, მაგრამ ტექნოლოგიების (მედიკა, კინო, ინტერნეტი, სოციალური ქსელები, ხელოვნური ინტელექტი) განვითარების შედეგად, განსაკუთრებით დღევანდელ, თანამედროვე სოციუმში, იქმნება ქაოტური მდგომარეობა: შეგრძნების ორგანოებისადმი გაჩენილი „უნდობლობისა და სკეფსისის“ პირობებში – არ გვჯერა იმის, რაც გვესმის; უკვე გვაეჭვებს ისიც, რასაც ვხედავთ; ვიცით, რომ შესაძლებელია სუნებით და გემოებით მანიპულაცია – სოციუმის გარკვეულ ფენებს თავსმოხვეული „ინტერპრეტაციები“ საფრთხეს უქმნიან ნიშნის ზოგად საკომუნიკაციო ფუნქციას. სოციუმის გარკვეული ჯგუფებით შემოფარგლულ, ლამის ინდივიდუალურ დაყვანილ ქვედისკურსებში არსებული საკომუნიკაციო სივრცე, განსაზღვრული სპეციფიკური აღქმა-წარმოდგენებით, დანაწევრებული ვიწრო, ე.წ. „ვირტუალურ“, სივრცეებად, სადაც ნიშანი სხვადასხვაგვარ შინაარსებს უშვებს (არა ინტერპრეტაციის, არამედ უკვე კონცეპტუალური სხვაობების სახით), ანგრევს ენის საკომუნიკაციო ფუნქციას და ადამიანების ერთიან სურათს სინამდვილეზე. პარალელური სამყაროების არსებობა ფანტასტიკის სფეროდან თუ ფიზიკის თეორიული შესაძლებლობებიდან პოსტმოდერნულ პროექციაში ლამის ნამდვილ „სინამდვილედ“ იქცევა.

ენა ამ ქაოსისგან თავის დაღწევას ცდილობს და ენის რეფერენციული, ნომინაციური ფუნქციის შესანარჩუნებლად აყალიბებს გარკვეულ დისკურსულ მარკერებს. ამის ნიმუშად შეიძლება დავასახელოთ ახალგაზრდების (და უკვე არა მხოლოდ) მეტყველებაში დაფიქსირებულ ე.წ. tag-ტიპის ფრაზული გამონათქვამი *ოღონდ მართლა*, რომელსაც ფაქტობრივად დაკარგული აქვს თავისი პირდაპირი მნიშვნელობა და ქცეულია დისკურსის ფუნქციონალურ ელემენტად და გვეუბნება: *ნუ მოახდენ ინფორმაციის ინტერპრეტირებას და ქვეტექსტების ძებნას, გაიგე ტექსტი ენის ნიშნების საერთო, საზოგადო მნიშვნელობით!*

მაგალითები:

- *თბილისში წვიმს, ოღონდ მართლა!*
- *კინოში წავიდეთ, ოღონდ მართლა!*
- *გამოცდაზე ვერ გამოვედი იმიტომ, რომ ბებია გარდამეცვალა, ოღონდ მართლა!*
- *ეს გოგონა მომწონს, ოღონდ მართლა!*
- *ეს სიმართლეა, ოღონდ მართლა!*

და სხვ.

ამ სახის დიკურსული მარკერები არა მხოლოდ ქართულში, არამედ სხვა ენებშიც ფიქსირდება, რასაც სპეციალური კვლევა სჭირდება.

„საკომუნიკაციო სისტემის გადასარჩენად“ და ამ პარადოქსული სიტუაციიდან გამოსავლის საპოვნელად (*ადამიანი ხომ სოციალური არსებაა და ენობრივი კომუნიკაცია მისი ძირითადი და სხვა ცოცხალი არსებებისგან განმასხვავებელი ნიშანაცაა?*) ამგვარი მარკერიც არ აღმოჩნდა საკმარისი და, ენისადმი გაჩენილი სკეფსისის ფონზე, ენის რეფერენციული ფუნქციის შესანარჩუნებლად, ვაკვირდებით საინტერესო ტენდენციებს: სამეტყველო ბგერაზე დაფუძნებული ტრადიციული საინფორმაციო სისტემის (**resp.** ენის) მისწრაფებას, ერთი მხრივ, მინიმალიზაციისკენ – იგულისხმება მოკლე ტექსტური შეტყობინებები, გრამატიკული ნორმების ნიველირება, უსრული წინადადებების სიჭარბე, ე.წ. საკვანძო სიტყვებით კომუნიკაცია და სხვა ამგვარი – და, მეორე მხრივ, ვიზუალიზაციისკენ – კომუნიკაციისას სულ უფრო და უფრო მეტად ინფორმაციის კოდირების ვიზუალური ფორმების გამოყენება: უშუალო საუბრის ნაცვლად მობილურებით კომუნიკაცია, ტექსტური მოხსენებების ნაცვლად საკვანძო სიტყვებით მოწოდებული პრეზენტაციები, ვერბალური ტექსტის ნაცვლად ინფორმაციის კოდირებისათვის იმოჯებისა თუ მემოჯების, მოკლე ვიდეოკლიპებისა თუ ტიკ-ტოკის ტიპის სემიოტიკური სისტემების გამოყენება, რის საშუალებასაც თანამედროვე კომპიუტერული ტექნოლოგიები და მასმედიაში დომინანტური ტელევიზორცე იძლევა – თითქოს თავისთავად მართლდება პოსტმოდერნიზმის ძირითადი კრედო: *ყველაფერი შესაძლებელია!* ოღონდ ახლა არა მხოლოდ კულტურაში, არამედ ყოველდღიურ ცხოვრებაშიც.

ენა ამ კომუნიკაციური კრიზისისგან თავის დასაღწევად და თავის რეფერენციული, ნომინაციური ფუნქციის შესანარჩუნებლად კიდევ ერთ ხერხს მიმართავს: ის იწყებს დეკონსტრუირებული ნიშნის დანგრეული ფორმისა (**resp.** მოდერნი) თუ დანგრეული შინაარსის (**resp.** პოსტმოდერნი) ახლებურ რეკონსტრუქციას, რაც მეტამოდერნიზმის მთავარი მახასიათებელია. მეტამოდერნიზმი ცდილობს შეავსოს „ცარიელი“ შინაარსის პლანი პლურალურობის შენარჩუნებით იმგვარად, რომ თუნდაც საპირისპირო მნიშვნელობებს ერთ ოქსიმორონულ აღსანიშნ-კონცეპტად აერთიანებს: *გმირი-მხდალი, ბოროტი-კეთილი, სიცოცხლე-სიკვდილი* და ა.შ. იგი მოიცავს პარადოქსებს, ალტერნატიულ რეალობებს, მრავალფეროვან (თუნდაც საპირისპირო) ემოციებს, რომლებიც ბუნებრივად ახლავს ცხოვრებას. მეტამოდერნიზმმა, როგორც ტენდენციამ, თავისი პლურალისტური იდენტიფიკაციით მოახდინა ისეთი მგრძნობელობის სახელდება, რომელსაც ბე-

ვრი ცალ-ცალკე აკვირდებოდა, ახლა კი ეს განსხვავებულობები შეიძლება განიხილებოდეს როგორც შემეცნების ერთი, მთლიანი საგანი.

ფიგურა 8. მეტამოდერნული ნიშანი

ადამიანები ისწრაფვიან კომუნიკაციისკენ და ითხოვენ ცვლილებებს. მეტამოდერნიზმი ცდილობს გადალახოს კომუნიკაციური კრიზისი მსოფლიოს პლურალისტური დიქტომიის ასახვით, თუმცა, მეორე მხრივ, ის ხელს უწყობს ამბივალენტური და ფსიქიკურად პრობლემური კონცეპტების ჩამოყალიბებას და ფაქტობრივად მხოლოდ „ილუზიურ“ საკომუნიკაციო სივრცეს ქმნის: ასეთი „გამაერთიანებელი“ ოქსიმორონული მნიშვნელობები შესაძლებელს კი ხდის „კომუნიკაციას“ (ფაქტობრივად, „ვირტუალურ კომუნიკაციას“), მაგრამ ამგვარი კომუნიკაცია „ვირტუალურ“ რეალობებს შორის მყარდება და ენის ნომინაციური ფუნქცია კვლავ გასაჭირში რჩება.

გამოყენებული სამეცნიერო ლიტერატურა

- Humboldt W. Von, On Language: On the Diversity of Human Language Construction and Its Influence on the Mental Development of the Human Species, Translated by P. Heath, Edited by M. Losonsky, 2nd Ed., Cambridge University Press, 1999
- Jacobson R., Closing Statement: Linguistics and Poetics, in: Style in Language, Edited by Th. A. Sebeok, Technology Press of Massachusetts Institute of Technology, 1960
- Saussure F. De, Course in General Linguistics, Translated by R. Harris, Edited by Ch. Bally, A. Sechehaye, A. Riedlinger, Columbia University Press, 2011

Rusudan Asatiani*

THE CRISIS OF A LANGUAGE IN THE MODERN WORLD

Abstract

The sign, as a symbiotic unity of content and expression, undergoes a certain deconstruction in different directions in the modern world: 1. Modernism is characterised by the destruction of form caused by experiments related to the expression: abstractionism, cubism, futurism, dadaism, avant-gardism, symbolism, etc.; although the whole social discourse's content is mostly preserved and it disrupts only within the framework of subjective interpretations. As for 2. Postmodernism, experimental manipulations are related to the content of a sign: eclecticism and intertextuality, deconstruction and decentralisation, disruption of solid content, chaos and hyper-reflection, breaking the boundary between the author and readers, temporal and supra-spatial projections, the ironic reflection of reality, and even its general rejection, etc. The logical end of this process is the disappearance of the unified content and common discourse. The Credo of postmodernism is: *Everything is possible!* As a result of such divergence, the content of a sign is defined within sub-discourses, which actually create „virtual worlds”. Communication between people in these divergent, virtual spaces is hindered and almost impossible. The language tries to escape from this crisis and to maintain the communicative function of the language. This is the main attempt of 3. Metamodernism. It tries to fill the „empty” content by keeping plurality, sometimes uniting opposite meanings into one oxymoronic concept: *hero-cowardly, evil-God, sunny-night, dead-alive*, etc. It encompasses the paradoxes, alternate realities, and emotional swings accompanying life. However, on the other hand, metamodernism promotes the setting up of ambivalent and mentally problematic concepts and factually creates the illusion of communication: Such oxymoronic meanings make possible communication, but only between the „virtual” realities.

Keywords: Semiotic Sign, Modernism, Postmodernism, Metamodernism, Oxymoron.

* Associate Professor of Ivane Javakhishvili Tbilisi State University. <https://orcid.org/0009-0002-1469-9003>